

Nieuwsbrief voor de donateurs van de Stichting Vrienden van het Fruitteeltmuseum

Nummer 37, april 2021

COLOFON

De Slanke Spil is een uitgave van de
Stichting Vrienden van het
Fruитеeltmuseum in Kapelle

Oplage: 320 exemplaren
Bankrekening: NL88RABO0331556790
email St. Vrienden: vriendenvanfm@zeelandnet.nl

Bestuursleden

Bram Jille (voorzitter)
Jan Moerdijk (secretaris)
Ine Overwater (penningmeester)
Eelke de Jong
Dieneke Vermaire

Museum

Adres: Annie MG Schmidtsingel 1
4421 PM Kapelle
Telefoon: 0113-34 49 04
Website: www.fruiteeltmuseum.nl

Redactie Slanke Spil

Cathrien Kole
Ad Kole
Bram Jille
email Slanke Spil: koleburger@zeelandnet.nl

In dit nummer:

Van het bestuur	1
Afscheid van de Zandpit	2
Wisselexpositie over Van der Have	2
Interview met vrijwilligers	3
Vrijwilliger bij het FM.: iets voor U?	3
Een nostalgische blik op conserven	4
Museumvoorwerp uitgelicht: de bijenkorf	4
Terug in de tijd	4

Website www.fruiteeltonline.nl	5
Fototentoonstelling 50 jaar Kapelle	5
Sponsors	5/6

Van het bestuur

Sinds de uitgave van onze laatste Slanke Spil in november 2020 vonden er helaas geen tot weinig activiteiten plaats in het fruitteeltmuseum. Wat is het toch jammer, dat we geen bezoekers kunnen ontvangen en vooral dat we onze nieuw ingerichte buitentuin niet kunnen tonen. De tuin waar alles nu net zo mooi in bloei staat en waar elke week onze trouwe tuin-ploeg er alles in het werk stelt om de zaak op orde te houden. Maar het is niet anders. Alle vrijwilligers missen het contact en de gezelligheid met de medevrijwilligers. Iedereen zit te springen om weer bezoekers te ontvangen.

Het enige wat we weten is dat dit moment nu wel elke dag dichterbij komt!!

Binnen het bestuur zijn er de laatste periode ook niet veel activiteiten geweest. Fysieke vergaderingen waren niet mogelijk. En wat we nu ook ontzettend jammer vinden dat er vanuit onze Stichting geen mogelijkheden waren iets voor u als onze trouwe Vrienden te organiseren (bv onze traditionele lezingen). Maar u kunt ervan verzekerd zijn dat zodra alles weer teruggaat naar (bijna) normaal wij van ons laten horen.

Graag willen we u bedanken voor uw trouwe steun. Velen van u hebben reeds de bijdrage over 2021 betaald. We zijn blij dat u ons ook in deze tijden blijft steunen.

Ik raad u echt aan de gelegenheid te nemen deze nieuwe Slanke Spil eens goed door te lezen. Er staan weer diverse leuke en leerzame artikelen in. En als u

een nieuwe Vriend wil doorgeven of iets anders kwijt wil mail gerust naar: vriendenvanfm@zeelandnet.nl
Veel leesplezier en blijf gezond, Bram Jille

Afscheid van De Zandpit

Ongeveer 10 jaar had het FM het boomgaardje 'De Zandpit' aan de Annie M.G. Schmidtsingel, vlakbij het

FM in bruikleen van de gemeente. De tuinmannen kweekten en vermeerderden er oude rassen en droegen op deze manier bij aan de instandhouding ervan. Ook

werden plukmiddagen georganiseerd voor het publiek.

We wisten dat dit tijdelijk was. Eind vorig jaar kwam het bericht, dat het terrein vóór 1 april opgeleverd moest worden. We hebben toen op verschillende manieren geprobeerd de bomen te verkopen. Jaap Smit was erg actief op Facebook en dat werkte prima. Er kwamen veel reacties, die in veel gevallen tot verkoop leidden. Er waren uiteindelijk meer dan genoeg liefhebbers. Ook de Noordelijke pomologische vereniging had belangstelling; een afvaardiging van hen is vanuit Noord-Holland 2 dagen bezig geweest om alle rassen in kaart te brengen en eventueel enten ervan te verzamelen.

We zijn heel blij, dat Adrie van Liere de verkoop, het uitgraven en het ophalen heeft georganiseerd. Alle belangstellenden konden we doorsturen naar hem en hij regelde met behulp van enkele vrijwilligers, dat de bestelde bomen uitgegraven werden en dat er iemand aanwezig was als de kopers de bomen kwamen ophalen. Hartelijk dank daarvoor Adrie!

Nu is het boomgaardje zo goed als leeg. Jammer, maar we wisten dat er een keer een eind aan zou komen. De grond kan nu bouwrijp gemaakt worden.

De twee witgeverfde hekken, afkomstig van percelen in de buurt van Kapelle, behoren tot de museumcollectie. Het plan is om deze hekken, compleet met de originele dampalen aan de zijkant van het museum te plaatsen

Op de foto is te zien hoe één van de laatste bomen opgehaald wordt. Het betrof een viertal vrij grote bomen met een stevige kluit die in België een nieuwe standplaats krijgen.

Wisselexpositie Van der Have

In de tuin van het Fruitteeltmuseum staat het borstbeeld van Daniël Johannes van der Have, de oprichter van het Koninklijk Kweekbedrijf Van der Have B.V.

Hij was de eerste generatie van de drie die het bekende bedrijf leiding hebben gegeven.

In onze nieuwe wisselexpositie willen we het verhaal van deze 3 generaties vertellen. Het bedrijf heeft een belangrijke maatschappelijke functie gehad in Kapelle, dat blijkt uit alle verhalen die we tegen komen.

De expositie is in voorbereiding. Door de coronamaatregelen verlaat, maar zo gauw we open mogen voor publiek hopen we een mooi beeld te laten zien!! Op onze oproep o.a. in de Scheldepost, Kapelle, hebben we een aantal enthousiaste reacties gekregen met persoonlijke verhalen en dat maakt de expositie zeer interessant!

Interview met vrijwilligers

In dit nummer komen het echtpaar Corrie en Henk Outermans voor het voetlicht. Beiden zijn actief in het Fruitteeltmuseum.

Willen jullie je even voorstellen:

Ik ben Corrie Outermans en al heel wat jaren actief als gastvrouw in het museum. Ook zit ik in de expositiegroep en doe ik graag mee in de groep die activiteiten organiseert, zoals bij voorbeeld de knutselmiddagen voor kinderen en de oma en opa dag.

Henk: Ik ben al heel wat jaartjes getrouwd met Corrie en vind het leuk hand- en spandiensten te verrichten zoals bij voorbeeld kleine reparaties en andere technische zaken die op mijn pad komen binnen het museum. Ik heb ook veel tijd doorgebracht in het museum tijdens de herinrichting van 2018.

Wonen jullie in Kapelle?

Ja, we wonen al een flinke tijd met veel plezier aan de Stationsstraat maar door het werk van Henk hebben we ook een tijd in Brabant doorgebracht. Ook hebben we een poos in 's-Gravenpolder gewoond. Hoewel we allebei in Goes zijn geboren, voelen we ons echte Kapellenaren hoor! We hebben twee dochters die al even de deur uit zijn.

Hebben jullie iets met de fruitteelt of hoe zijn jullie er zo ingerold??

Corrie: Ik kwam in contact met Adrie Eversdijk en die wees me erop dat ze in het fruitteeltmuseum nog mensen konden gebruiken en toen ben ik er een keer gaan kijken. Ik was gelijk verkocht, Het is hartstikke leuk werk om bezoekers te ontvangen en wegwijs te maken. Maar ik geniet ook erg van de activiteiten die we met kinderen doen.

Henk: Ik ben al een jaar of 15 geleden gestopt met werken en nee eigenlijk hebben we geen echte "fruitachtergrond" maar zo'n jaar of 6 of 7 geleden vroegen ze me (via Corrie) een keer mee te helpen met een klusje en toen ben ik blijven hangen.

Wanneer zijn jullie eigenlijk gestart in het museum?

Corrie: Ik ben in 2009 begonnen; dus ik loop al heel wat jaartjes mee en dat met veel plezier. Fijn dat er de laatste jaren mooie dingen zijn gebeurd zoals bij voorbeeld de herinrichting binnen en recent nu de tuin. Zulke dingen geven ook veel motivatie aan de vrijwilligers.

Henk: Ik ben dus wat later ingestapt in 2016 of 2017. Vooral heb ik genoten van de vorderingen die we met de "bouwgroep" maakten tijdens de herinrichting die in 2018 werd afgerond.

Jullie waren toch bijna elke week wel in het museum te vinden maar de laatste periode waren er geen activiteiten. Hoe hebben jullie deze Covid-periode doorgebracht?

Corrie: Nou, ik mis het werk in het museum wel erg hoor! Vooral de contacten met de bezoekers en de mede vrijwilligers. Maar ik hou erg van schilderen. Ik zit in twee groepjes waar ik veel leer. Nu heb ik dus ook de gelegenheid om veel thuis bezig te zijn. Een andere hobby is botanisch tekenen. Daar heb ik ook veel plezier in. Daarnaast fietsen en wandelen we allebei graag.

Henk: Ik heb heel wat tijd in mijn tuin doorgebracht. Ik heb een aardig lapje grond hier bij mijn huis met allerlei fruit en groenten. Verder is er altijd wel iets te klussen thuis. Maar ik zou het toch mooi vinden als het museum weer opengaat.

Vrijwilliger bij het Fruitteeltmuseum: iets voor u?

In de vorige editie van de Slanke Spil plaatsten we een oproep voor nieuwe vrijwilligers. Deze oproep geldt nog steeds! Het museum is

gesloten voor publiek, maar er komt licht aan het eind van de coronatunnel. Straks mogen we hopelijk weer gasten ontvangen in ons mooie museum en vernieuwde tuin. Vrijwilligers, zoals gastheren, gastvrouwen en de tuingroep zijn daarbij onmisbaar. Wellicht is het wat voor u of weet u iemand die dit leuk zou vinden. We horen het graag. Deze keer vertellen we iets uitgebreider over een andere tak van het vrijwilligerswerk: educatie.

Werkt u graag met kinderen? Wij ontvangen regelmatig een schoolklas en vaak verzorgen wij een kindertijdje waar geknutseld wordt. De kinderen kunnen bijv. ook een speurtocht maken door het museum. Bekend zijn onze "opa/oma dagen". Maar juist voor het scholenwerk zoeken we iemand. Bent u diegene die dat graag doet, misschien ervaring heeft in het onderwijs en af en toe wel een morgentje over heeft? Kom dan eens kijken wat wij voor educatiemateriaal hebben. Wie weet kunt u eens een les verzorgen of ons lesmateriaal nog aanvullen.

Wij geven U graag verdere inlichtingen. Email: administratie@fruitteeltmuseum.nl

Nel Koopman, Fruitteeltmuseum, telefoon 0113-344904 of kijk op www.fruитеeltmuseum.nl

Een nostalgische blik op conserven

Kent u ze nog, die oude appelstroop- of jamblikken? Van Hero, Canisius, de Betuwe of anderen?

Weet u wanneer men begon om blik als verpakkingsmateriaal te gebruiken?

In onze wisselexpositie in het Fruitarium vindt u het

antwoord op deze vraag en meer. De

wisselexpositie is al op 20 november 2020 gestart, maar even daarna begon de

tweede lockdown.....

Zodra we weer open kunnen, hopen we u deze mooie expositie, met veel bruiklenen en materiaal uit ons eigen depot, nog te laten bewonderen.

Museumvoorwerp uitgelicht: bijenkorf en bijenkast

Honingbijen zijn belangrijk bij de bestuiving van fruit. Omdat wilde insecten de massale bloei niet aankunnen, plaatsen fruittelers graag bijenvolken in hun boomgaard. De honingbij speelt hierin een hoofdrol. Maar ook hommels en andere insecten leveren hun bijdrage aan de bestuiving. Hommels vliegen bij lagere temperaturen dan honingbijen. Dit is vooral belangrijk voor vroegbloeiende soorten zoals peren. Ook de wind speelt een rol bij de bestuiving. Tijdens de bloei is de lucht vol van kiemkrachtig stuifmeel, dat zonder de hulp van insecten op de stampers van bloemen belandt. Maar het plaatsen van bijenvolken geeft aantoonbaar betere resultaten. De

meeste rassen hebben kruisbestuiving nodig. Dat wil zeggen, dat stuifmeel van een ander ras nodig is voor een optimale vruchtzetting.

Imkers dragen soms beschermende kleding en over hun hoofd een masker (Op de foto ziet u een gezichtsmasker zoals dat vroeger gedragen werd.

Terug in de tijd.....

Schaalvergroting in de land- en tuinbouw als gevolg van ruilverkaveling en veranderende maatschappelijke omstandigheden hebben het landschap en de bedrijfsvoering in de afgelopen decennia drastisch veranderd. Adrie van Liere neemt ons vanuit zijn herinnering mee naar een stukje Kapelle van vóór die veranderingen. Een beetje historie met een vleugje nostalgie....

Het kan verkeren.....

Aan de noord- en oostkant van Kapelle zijn in de 16e en 17e eeuw veel boomgaarden te vinden, schrijft Jan Ruissen in een vorige Slanke Spil. We vinden daar o.a. de Weelmeet en het Weelmeetse Wegeling. (beiden te bereiken vanaf de Spaartweg) Omstreeks 1950 had mijn familie daar ook een paar perceeltjes grond en ik heb daar dus veel rondgelopen in mijn jeugd. Als ik daar nu aan terug denk, komen er vanzelf namen en gezichten in beeld van mensen die er vroeger een perceeltje hadden. Waarschijnlijk was er toen nog niet veel veranderd ten opzichte van enkele eeuwen geleden: groot- en kleinfruit, appels, peren, pruimen; alles door elkaar op veel kleine perceeltjes. Het eerste perceel was een kersenboomgaard van H. Mol, voorzien van een 'kezetoren'. Ook stonden daar appels, peren en rode bessen. Daarnaast perceeltjes van C. Vermaire en K. Zegers. Dan volgde een kavel van de dames De Groene. Dit werd verpacht in kleine stukjes van ca. 20 tot 40 are aan P. Eversdijk-Krijnse, fam. Vermaire en P. Eversdijk. Alle fruitsoorten en -rassen door elkaar. Daartussen een boomkwekerijtje van de firma Van Liere. Ook J. Schipper en T. Oele hadden daar een perceeltje. Het oude perceel van de familie Wisse-Nijse werd later geroid om als landbouwgrond te dienen. De opstand belandde in de sloot: een waar paradijs voor konijnen en andere

dieren. Een onverharde dreef leidde naar de boomgaard van K. Glas: tientallen rassen van elk maar enkele bomen. Dan volgden een paar kleine stukjes van C. Vermaire en M. Braam. De laatste met een paar rijen bramen en de rest met aardappelen en groente voor eigen gebruik. Tenslotte volgden P. Bom en de fam. Louisse.

Op bijna elk perceeltje stond een schuurtje. Daar kon je gereedschap in opbergen, schuilen voor de regen of je 'schofboterham' opeten. Als het even kon, samen met de burens: dat was gezelliger en de laatste nieuwtjes van het dorp werden uitgewisseld.

Goede en slechte jaren wisselden elkaar af, maar gemiddeld kon men redelijk de kost verdienen. Tot omstreeks 1960, toen de buitenlandse concurrentie steeds sterker werd. Slechts het allerbeste fruit bracht nog geld op en de arbeidskosten werden steeds hoger. Omdat in die jaren een ruilverkaveling werd uitgevoerd, konden bedrijven sneller omschakelen. Veel kleine bedrijfjes werden gesaneerd. Zo is er in betrekkelijk korte tijd veel veranderd. Van de vele kleinfruitbedrijven zijn er weinig overgebleven. Fruitbedrijfjes met veel soorten en rassen, veranderden in grote, sterk gemechaniseerde bedrijven met nog maar enkele rassen. Van de 14 bedrijfjes van toen zijn er nog 4 overgebleven

.....

Website www.fruitteeltonline.nl

Wellicht is de website www.fruitteeltonline.nl bij u bekend. In de nieuwsbrief van deze website is een rubriek opgenomen met de titel 'Opa vertel eens'. Nel Koopman heeft daaraan op verzoek namens het Fruitteeltmuseum een bijdrage geleverd met een verhaaltje over het overdrukmasker, dat in de jaren '60 werd gebruikt om het inademen van giftige spuitnevels te voorkomen. Een leuke manier om het Fruitteeltmuseum voor het voetlicht te brengen

.....

Fototentoonstelling 50 jaar gemeente Kapelle

Ter gelegenheid van het vijftigjarig jubileum van de huidige gemeente Kapelle is in het Gemeentehuis een mooie expositie ingericht met foto's uit de afgelopen 50 jaar.

De expositie is tijdens de openingstijden van het gemeentehuis te bezoeken vanaf maandag 3 mei tot en met donderdag 10 juni 2021.

.....

Dit zijn onze sponsors:

fruithōf

BASF
We create chemistry

JUMBO
Van Boven

 Meeuwse handelsonderneming bv

 FruVo b.v.

 Annet Nijssen
makelaar & taxateur

